

| CÂU HỎI                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | HƯỚNG DẪN TRẢ LỜI                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Phần I</b><br><br><b>1. Thế nào là hôn nhân?</b><br><br><b>2. Tình yêu chân chính là gì?</b><br><br><b>3. Tình yêu không lành mạnh là gì ? Nhận xét về tình yêu?</b><br>→ Tình yêu chân chính trong hôn nhân giúp con người có sức mạnh vượt qua khó khăn thử thách trong cuộc sống.<br><b>4. Chế độ hôn nhân và gia đình ở nước ta bao gồm những nguyên tắc cơ bản nào?</b><br><br><b>5. Pháp luật nước ta quy định như thế nào về quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân trong hôn nhân?</b> | <b>I. QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CỦA CÔNG DÂN TRONG HÔN NHÂN:</b><br><b>1. Khái niệm hôn nhân:</b><br>Hôn nhân là sự liên kết đặc biệt giữa một nam và một nữ trên nguyên tắc bình đẳng, tự nguyện, được pháp luật thừa nhận.<br><b>2. Tình yêu chân chính:</b> Là sự xuất phát từ sự đồng cảm sâu sắc giữa 2 người, là sự chân thành, tin cậy lẫn nhau.<br><b>3. Tình yêu không lành mạnh:</b> Là tình cảm không bền vững, vụ lợi (tham giàu, địa vị ...), thiếu trách nhiệm trong tình yêu, yêu đơn phương.<br><br><b>4. Nguyên tắc:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Hôn nhân tự nguyện, tiến bộ, một vợ một chồng, vợ chồng bình đẳng.</li> <li>- Nhà nước tôn trọng và bảo vệ pháp lý cho hôn nhân của mọi công dân Việt Nam (không phân biệt dân tộc, tôn giáo).</li> <li>- Vợ chồng có nghĩa vụ thực hiện dân số KHHGD.</li> </ul> <b>5. Quyền và nghĩa vụ trong hôn nhân.</b> <p><b>a. Được kết hôn:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nam từ 20 tuổi, nữ từ 18 tuổi trở lên. (Hiện nay NN khuyến khích nữ 22 tuổi, nam 26 tuổi trở lên).</li> <li>- Việc kết hôn do nam nữ tự nguyện, không ép buộc, cưỡng ép hoặc cản trở.</li> </ul> <p><b>b. Cấm kết hôn:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Người đang có vợ, có chồng</li> <li>- Người mất năng lực hành vi dân sự (tâm thần, mắc bệnh mãn tính....)</li> <li>- Giữa những người có cùng dòng máu trực hệ, giữa những người có họ trong phạm vi ba đời.</li> <li>- Giữa cha mẹ nuôi với con nuôi, bố chồng - con dâu; mẹ vợ - con rể; bố dượng - con</li> </ul> |



**3. Thuế có vai trò như thế nào đối với sự phát triển kinh tế xã hội của đất nước?**

### **Phần III**

**1. Lao động là gì? (Lao động có tầm quan trọng và ý nghĩa như thế nào đối với con người và xã hội?)**

**2. Vì sao nói lao động là quyền và nghĩa vụ của công dân?**

**3. Nhà nước có trách nhiệm gì trong việc bảo đảm quyền và nghĩa vụ lao động của công dân?**

**4. Pháp luật lao động quy định như thế nào về sử dụng lao động trẻ em?**

### **3. Vai trò của Thuế**

- Đầu tư phát triển kinh tế công nông nghiệp, xây dựng, giao thông vận tải (đường sá, cầu cống ...).
- Phát triển y tế, giáo dục, văn hoá xã hội (bệnh viện, trường học ...).
- Đảm bảo các khoản thu cần thiết cho tổ chức Bộ máy Nhà nước, cho quốc phòng an ninh.

### **III. QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ LAO ĐỘNG CỦA CÔNG DÂN:**

#### **1. Lao động:**

- Lao động là hoạt động có mục đích của con người nhằm tạo ra của cải, vật chất và các giá trị tinh thần cho xã hội.
- Lao động là hoạt động chủ yếu, quan trọng nhất của con người, là nhân tố quyết định sự tồn tại, phát triển của đất nước và nhân loại.

#### **2. Quyền và nghĩa vụ lao động:**

##### **a. Quyền lao động:**

- Mọi công dân có quyền sử dụng sức lao động của mình để học nghề và tìm kiếm việc làm, lựa chọn nghề nghiệp có ích cho xã hội, đem lại thu nhập cho bản thân và gia đình.

##### **b. Nghĩa vụ lao động:**

- Mọi công dân có nghĩa vụ lao động để tự nuôi sống bản thân và gia đình, góp phần tạo ra của cải vật chất và tinh thần cho xã hội, duy trì sự phát triển của đất nước.

**3. - Khuyến khích tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước đầu tư phát triển SX, kinh doanh để giải quyết việc làm cho người lao động.**

- Hoạt động tạo việc làm, dạy nghề, học nghề để làm việc, sản xuất, kinh doanh thu hút lao động được Nhà nước khuyến khích, giúp đỡ.

**4. - Cấm nhận trẻ em dưới 15 tuổi làm việc.**

- Cấm sử dụng người lao động dưới 18 tuổi làm việc: nặng nhọc; nguy hiểm; độc hại, lạm dụng sức lao động.

- Cấm cưỡng bức, ngược đãi người lao

**5. Vì sao chỉ nhận trẻ từ 15 tuổi trở lên?**

**6. Lao động chưa thành niên là ở độ tuổi nào?**

**7. Khi kí kết hợp đồng lao động phải đảm bảo những nội dung nào? Hãy phân biệt rõ Bảo hiểm lao động và Bảo hộ lao động?**

#### **Phần IV**

**1. Thế nào là vi phạm pháp luật?**

động.

**5.** - Người lao động ít nhất đủ 15 tuổi có khả năng lao động và giao kết lao động.

- Trẻ 15 tuổi trở xuống làm việc, học nghề, tập nghề đối với một số nghề phải do pháp luật quy định.

- Dưới 15 tuổi trở xuống làm những nghề, công việc mà danh mục Bộ LĐ-TB-XH ban hành phải được sự đồng ý của cha, mẹ, người đỡ đầu.

- Thời gian làm việc của lao động chưa thành niên là 7 giờ/ngày; 42 giờ/tuần.

**6.** Người lao động dưới 18 tuổi.

**7.** - Nội dung hợp đồng lao động: Hợp đồng đúng công việc, thời gian, địa điểm; về tiền lương, tiền công và phụ cấp cùng với các điều kiện bảo hiểm lao động, bảo hộ lao động.

- Phân biệt Bảo hiểm lao động và Bảo hộ lao động. + **Bảo hiểm lao động gồm:** Bảo hiểm y tế, Bảo hiểm tai nạn cho con người + **Bảo hộ lao động:** Những trang bị cho người lao động được an toàn khi làm việc; mũ, áo, mặt nạ...

#### **IV. VI PHẠM PHÁP LUẬT VÀ TRÁCH NHIỆM PHÁP LÝ CỦA CÔNG DÂN**

##### **1. Vi phạm pháp luật:**

Là hành vi trái pháp luật, có lỗi, xâm hại đến quan hệ xã hội được pháp luật bảo vệ.

Là cơ sở xác định trách nhiệm pháp lý. Các loại vi phạm pháp luật sau:

+ HS (tội phạm): hành vi nguy hiểm cho xã hội.

+ HC: xâm phạm quy tắc quản lí N<sup>2</sup> mà không là tội phạm.

+ DS: hành vi trái pháp luật xâm hại các quan hệ được pháp luật bảo vệ.

+ KL: hành vi trái quy định, quy tắc, quy chế của cơ quan, trường học.

##### **2. Trách nhiệm pháp lý**

Nghĩa vụ mà cá nhân, tổ chức vi phạm pháp luật phải chấp hành biện pháp bắt

|                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>2. Thế nào là trách nhiệm pháp lí? Có những loại trách nhiệm pháp lí nào?</b></p>                                                                                                                                                                                           | <p>buộc của Nhà nước.<br/>4 loại trách nhiệm:<br/>+ <b>Hình sự:</b> người phạm tội chịu hình phạt và biện pháp tư pháp do toà án áp dụng.<br/>+ <b>Hành chính:</b> Vi phạm nguyên tắc quản lí của Nhà nước, phải chịu xử lí hành chính do cơ quan có thẩm quyền áp dụng.<br/>+ <b>Dân sự:</b> người vi phạm phải khôi phục tình trạng ban đầu của các quyền dân sự.<br/>+ <b>Kỷ luật:</b> khi nhân viên, học sinh vi phạm. Thủ trưởng cơ quan, trường học xử lí.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p><b>Phần V</b></p> <p><b>1. Nội dung quyền tham gia quản lí Nhà nước, quản lí xã hội của công dân?</b></p> <p><b>2. Công dân có quyền tham gia quản lí Nhà nước và xã hội bằng cách?</b></p> <p><b>3. Ý nghĩa của quyền tham gia quản lí Nhà nước, xã hội của công dân?</b></p> | <p><b>V. QUYỀN THAM GIA QUẢN LÍ NHÀ NƯỚC, QUẢN LÍ XÃ HỘI CỦA CÔNG DÂN:</b></p> <p><b>1. Nội dung quyền tham gia quản lí Nhà nước và xã hội:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tham gia xây dựng bộ máy Nhà nước và tổ chức xã hội.</li> <li>- Tham gia bàn bạc công việc chung.</li> <li>- Tham gia thực hiện và giám sát, đánh giá việc thực hiện và các hoạt động các công việc chung của Nhà nước, xã hội.</li> </ul> <p><b>2. Phương thức thực hiện</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* <b>Trực tiếp:</b> Tự mình tham gia các công việc thuộc về quản lí nhà nước, quản lí xã hội.</li> <li>* <b>Gián tiếp:</b> Thông qua Đại biểu của công dân đề họ kiến nghị lên cơ quan có thẩm quyền quyền giải quyết.</li> </ul> <p><b>3. Ý nghĩa:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Đảm bảo cho công dân quyền làm chủ, tạo nên sức mạnh tổng hợp trong công việc xây dựng và quản lí đất nước.</li> <li>- Công dân có trách nhiệm tham gia các công việc của Nhà nước, xã hội để đem lại lợi ích cho bản thân, xã hội.</li> </ul> |
| <p><b>Phần VI</b></p> <p><b>1. Bảo vệ tổ quốc là gì? Vì sao phải bảo vệ Tổ quốc? Bản thân em cần làm gì để góp phần bảo vệ Tổ quốc trong thời kì hiện tại?</b></p>                                                                                                                | <p><b>VI. NGHĨA VỤ BẢO VỆ TỔ QUỐC:</b></p> <p><b>1. Khái niệm bảo vệ Tổ quốc:</b><br/><b>Bảo vệ Tổ quốc:</b> là bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa và Nhà nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.</p> <p><b>Vì:</b> - Non sông, đất nước ta do cha ông bao đời đổ mồ hôi, xương máu khai phá, bồi</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>2. Bảo vệ Tổ quốc bao gồm các nội dung gì?</b></p> <p><b>3. Tháng 5/2014, một sự kiện về vùng biển đảo gây chấn động dư luận quốc tế. Đó là sự kiện gì? Từ sự kiện đó, em suy nghĩ về trách nhiệm của tuổi trẻ ngày nay đối với việc bảo vệ Tổ quốc như thế nào?</b></p> <p><b>4. Dù chưa đến tuổi nhập ngũ, nhưng em có những việc làm nào đối với bảo vệ Tổ quốc?</b></p> <p><b>5. Trường có những hoạt động nào đối với bảo vệ Tổ quốc?</b></p> <p><b>Phần VII</b></p> <p><b>1. Thế nào là sống có đạo đức và</b></p> | <p>đáp mới có được.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Hiện nay vẫn còn nhiều thế lực thù địch đang âm mưu thôn tính Tổ quốc ta.</li> <li>- Biên giới, hải đảo có nguy cơ bị xâm hại.</li> </ul> <p><b>Bản thân:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ra sức học tập, tu dưỡng đạo đức</li> <li>- Rèn luyện sức khỏe, luyện tập quân sự</li> <li>- Tích cực tham gia phong trào trật tự an ninh trường học, nơi cư trú</li> <li>- Sẵn sàng làm nhiệm vụ quân sự, vận động người khác làm tốt nghĩa vụ quân sự.</li> </ul> <p><b>2. Bảo vệ Tổ quốc bao gồm các nội dung:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Xây dựng lực lượng quốc phòng toàn dân</li> <li>- Thực hiện nghĩa vụ quân sự</li> <li>- Thực hiện chính sách hậu phương, quân đội</li> <li>- Bảo vệ trật tự an ninh - xã hội</li> </ul> <p><b>3. - Sự kiện Trung Quốc đặt giàn khoan HD 981 vào thềm lục địa Việt Nam.</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Trách nhiệm của toàn thể người Việt Nam, đặc biệt là tuổi trẻ Việt Nam phải thể hiện được lòng yêu nước khi lãnh hải bị xâm lấn. Bằng nhiều hành động có thể làm được theo khả năng như: quyên góp tiền giúp đỡ lực lượng bảo vệ biển đảo, ngư dân trên đảo...</li> </ul> <p><b>4. - Tuyên truyền vận động người thân, bạn bè thực hiện nghĩa vụ quân sự.</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Viết thư thăm hỏi những người nhập ngũ.</li> <li>- Tham gia đền ơn đáp nghĩa gia đình chính sách.</li> </ul> <p><b>5. - Kể chuyện, văn nghệ 22/12.</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Giao lưu với cựu chiến binh.</li> <li>- Học tập tốt giành điểm cao tặng chú bộ đội.</li> <li>- Tặng quà cho thanh niên lên đường nhập ngũ ở xã.</li> <li>- Tặng quà mẹ Việt Nam anh hùng.</li> </ul> <p><b>VII. SỐNG CÓ ĐẠO ĐỨC VÀ TUÂN THEO PHÁP LUẬT:</b></p> <p><b>1. Sống có đạo đức là:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Suy nghĩ, hành động theo chuẩn mực đạo đức.</li> <li>- Chăm lo việc chung cho mọi người.</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**tuân theo pháp luật?**

- Giải quyết hợp lý giữa quyền lợi và nghĩa vụ.

- Lấy lợi ích xã hội, dân tộc làm mục đích sống.

- Kiên trì hoạt động để đạt được mục đích.

**Tuân theo pháp luật:** Sống và làm việc theo những qui định bắt buộc của pháp luật.

**2.**

**Sống có đạo đức**

**Thực hiện pháp luật**

Tự giác thực hiện chuẩn mực đạo đức do xã hội quy định.

- Bắt buộc thực hiện những quy định của pháp luật do nhà nước đề ra.

**2. Sống có đạo đức khác với việc thực hiện pháp luật như thế nào?**

**3. Sống có đạo đức và tuân theo pháp luật có ý nghĩa như thế nào đối với cá nhân và xã hội?**

**4. Mỗi học sinh trung học cần rèn luyện như thế nào để trở thành người sống có đạo đức và tuân theo pháp luật?**

**5. Tìm một câu nói quen thuộc để chỉ việc luôn biết tôn trọng, kính nể người lớn tuổi và quan tâm giúp đỡ người nhỏ tuổi?**

**3. Sống có đạo đức và tuân theo pháp luật có ý nghĩa:** Là điều kiện, yếu tố giúp con người tiến bộ, làm việc có ích cho xã hội và được mọi người kính trọng.

**4. Trách nhiệm của học sinh:**

- Học tập tốt, lao động tốt.

- Rèn luyện đạo đức, tư cách.

- Quan hệ tốt với bạn bè, gia đình, xã hội.

- Thực hiện nghiêm túc pháp luật, đặc biệt là luật giao thông đường bộ.

**5. - Trên kính dưới nhường;**

- Kính già yêu trẻ